

Forum Romanum Scripts

Forum Romanum Editio XXI: Spectatores, Plaudite! circa 160 BC

I. SALUTATIO

Favonius: Salvete, omnes! Mihi nomen est Marcus Favonius et hoc est Forum Romanum! Quid novi est hodie? Summatim praedicam: hodie de fabulis Plauti audiemus. Nostra Iulia Pauli loquetur cum histrione comico, qui Amphitruonem Plauti aget in scaena. Deinde, ut fit, Aulus Serenus de tempestate hodierna eloquetur. Tandem de his ludis scaenicis et de ludis aliis Scirtus Agitator pauca referet. Omnia haec—plus etiam—agentur hodie hac editione Fori Romani. Ante omnia, autem, ecce Dictum Hodiernum!

II. DICTUM HODIERNUM

Lector: Hoc est dictum hodiernum: Totus mundus agit histrionem. ("All the world's a stage.")

III. QUID NOVI?

Favonius: Verba notanda. Et nunc videamus quid novi sit. Hodie, Nonis Septembribus, Ludi Romani iterum celebrantur. His diebus festis fiunt Romae munera gladiatoria et ludi circenses atque ludi scaenici. Quattuor fabulae ad scaenam componuntur: duae tragoediae et duae comoediae. De quibus rebus ut plura audiamus, eamus nunc ad Iuliam Pauli quae est in Campo Martio.

IV. PERSONA NOTANDA

Iulia: Gratias, Favoni. Ita ut dicis, adsum in Campo Martio ubi brevissimo tempore fabula Plauti agetur nam ludi scaenici fiunt ad Ludos Romanos celebrandos. Itaque ut pauca de his rebus narret, mecum est Titus Ambivius Baro, histrio comicus. Salve, Baro!

Baro: Et tu salve, Iulia Pauli. Quid agis, hodie?

Iulia: Tibi dico, ut plane vides.

Baro: Hilare. Tunc vis ergo ludos scaenicos aut fabulam Plauti agere?

Iulia: Nolo. Volo te narrare pauca de fabula quae ad scaenam componetur hodie.

Baro: Volo maxime. Sed prius, volo introducere comicum egregium a nostra familia histrionum.
Ecce Lucius Clunius Flaccus!

Iulia: Salve, Cluni Flacce!

Flaccus: Salva sis, Iulia Pauli! Et tu, Baro, salve! Usque vales?

Baro: Usque vides.

Flaccus: Ita pessime, igitur?

Baro: Tace, scelerum caput!

Flaccus: Taceo etiam. Et pergam tacere usque, nam nil nisi tacere ego possum—tacitus tamquam nox, tamquam piscis, tamquam mortuus. Re vera...

Baro: Em tibi, mastigia! Nunc fi obsequens, obsecro.

Flaccus: Obsequens semper ego sum—obsequens ventri et voluptatibus meis.

Baro: Tace parumper et comprime te aut tibi dabo magnum malum!

Flaccus: Iam habeo!

Baro: Abi hinc in malam rem!...

Iulia: Sed tamen, amabo, ne sit mora. Nonne tu dixisti vos partes Amphitruonis Plauti acturos esse?

Baro: Ita dixi et ita agemus.

Iulia: Age ergo, fiat hoc spectaculum.

Baro: Fiat maxime. Et nunc, spectatores, apportamus vobis Plautum...

Asinius: ..ut nobis apportetis plausum...

Baro: ...et ego tibi apportabo plausum!

Asinius: Vae mihi!

Baro: Cur non tibi?! ...Sed tamen, spectatores, fiat fabula: Intrat Amphitruo a portu, bello reditus, ad uxorem Alcmenam salutandam. Amphitruo, autem, hoc nescit: Iuppiter, amore Alcmenae captus, mutavit sese in formam Amphitruonis et, post longam noctem, modo paulo ante a lecto Alcmenae discessit.

Baro/Amp: Amphitruo uxorem salutat laetus speratam suam ...valuistin usque? expectatum advenio? ...Et quom te gravidam et quom te pulchre plenam aspicio, gaudeo.

Flaccus/Alc: Obsecro ecastor, quid tu me deridiculi gratia sic salutas atque appellas, quasi dudum non videris quasique nunc primum recipias te domum huc ex hostibus?

Baro/Amp: Immo equidem te nisi nunc hodie nusquam vidi gentium!

Flaccus/Alc: Cur negas?

Baro/Amp: Quia vera didici dicere.

Flaccus/Alc: ... sed quid huc vos revortimini tam cito? ... qui non abiisti ad legiones, ita uti dudum dixeras?

Baro/Amp: Dudum? quam dudum istuc factum est?

Flaccus/Alc: Temptas. iam dudum, modo!

Baro/Amp: Qui istuc potest fieri, quaeso, ut dicis: iam dudum, modo?..

Flaccus/Alc: Obsecro equidem te certo heri advenientem ilico, et salutavi et valuissesne usque exquisivi simul, mi vir, et manum prehendi et osculum tetuli tibi....

Baro/Amp: Tu me heri hic vidisti?

Flaccus/Alc: Ego, inquam, si vis decies dicere.

Baro/Amp: In somnis fortasse?

Flaccus/Alc: Immo vigilans vigilantem.

Baro/Amp: Ei misero mihi. ...Delirat uxor.

Iulia: Laudo, laudo! Nunc ego magnopere cupio reliquam fabulam spectare. Sed, ei miseris nobis, nil temporis relictum est. Summas gratias vobis agimus, histriones optimi, et bene valete. Totum est, Favoni. Rursus ad te!

V. TEMPESTAS HODIERNA

Favonius: Tempus est audire de tempestate hodierna. Itaque, ecce Aulus Serenus!

Serenus: Gratias tibi ago, Favoni. Volo haec dicere: ludi scaenici mihi placent maxime, praesertim fabulae Plautinae—Amphitruo, Aulularia, Mostellaria, Menaechmi, Miles Gloriosus, Pseudolus, Rudens, Captivi, et aliae. Sed tamen, videamus quaenam sit tempestas hodie. Romae dies bellissimus est, maxime idoneus ludis celebrandis. Ut manifestum est, Apollo ipse laetissimus erat his ludis scaenicis quod sol lucet splendide super totum Campum Martium ubi theatrum pro tempore collocatum est. Videamus quaenam sit tempestas alibi circum Mare Nostrum. In Graecia et in Asia etiam sol lucet. Sed in Aegypto et Africa, unde venit (ut aiunt) Terentius Afer ipse, pluit paullulum. Pluit quoque in Hispania et Gallia. Auspicia autem non tam

bona sunt ad tempestatem crastinam, nam augures et astrologi imbres praedicant—sane caelum non idoneum ludis publicis et festis diebus. At tamen, iam satis est. Aulus Serenus sum atque spero caela sint vobis valde serena!

VI. DE LUDIS

Favonius: Multas gratias, Serene. Et nunc, ut de ludis audiamus, praesto est Scirtus Agitator!

Scirtus: Avete omnes! Scirtus Agitator nominor, itaque eamus ad ludos! Quia Ludi Romani celebrantur, multi cives Romani in Campo Martio adsunt ad ludos spectandos. Heri erant munera gladiatoria, cras erunt ludi circenses, et, ut iam scitis, hodie sunt ludi scaenici. Re vera, ego ipse modo spectabam fabulam Terenti, *Hecyra* nomine. Me taedebat usque ad soporem! Fabula cadit et populus histriones exsibilant. Re vera, maior pars spectatorum priusquam fabula acta sit a teatro discesserat ut alios ludos— et sane meliores ludos—aut alia certamina spectarent. At tamen, ut dicunt in ludis scaenicis "Acta est fabula!" Itaque, spectator bone, vive valeque et otiosus esto!

VII. VALEDICTIO

Favonius: Sed tamen, ludis amotis seria quaeramus. Ut repetamus nuntios principales: Hodie Romae ludi Romani iterum celebrantur. Totum est ad hanc editionem Fori Romani. Gratias summas agimus et vobis feliciter eveniat. Nunc, spectatores, valete et nobis clare plaudite!